

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 581/2021
15.04.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Јасминке Станојевић, председника већа, Бисерке Живановић и Весне Поповић, чланова већа, у парници тужилаца АА из ... и ББ из ..., које заступа Ивица Костић, адвокат из ..., против туженог Друштва за производњу освежавајућих напитака, пластичне амбалаже и минералне воде „Хеба“ АД Бујановац, кога заступа пуномоћник Драган Антић, адвокат из ..., ради поништаја решења, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 3040/2019 од 14.05.2020. године, у седници одржаној 15.04.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Нишу Гж1 3040/19 од 14.05.2020. године и пресуда Основног суда у Бујановцу П1 112/19 од 27.08.2019. године, тако што се **ОДБИЈАЈУ** тужбени захтеви тужилаца којим су тражили да се пониште као незаконита решења директора туженог број ... ОТ/2015 од 27.05.2015. године и број ... ОТ/2015 од 23.06.2015. године и да се врате на рад, као и захтеви за накнаду трошкова парничног поступка.

ОБАВЕЗУЈУ СЕ тужиоци да туженом накнаде трошкове поступка у износу од 360.000,00 динара.

Образложење

Пресудом Основног суда у Бујановцу П1 112/19 од 27.08.2019. године, ставом првим изреке, ништи се као незаконито решење директора туженог број ... ОТ/2015 од 27.05.2015. године којим је тужиоцу АА из ..., отказан анекс уговора о раду број ... од 15.05.2015. године, као незаконит и обавезан је тужени да тужиоца врати и распореди на послове и радне задатке сходно његовој врсти и степену стручне спреме. Ставом другим изреке, ништи се као незаконито решење туженог број ... ОТ 2015 од 23.06.2015. године којим је тужиоцу ББ из села ..., отказан анекс уговора о раду број ... од 19.11.2011. године, као незаконит, и обавезан тужени да тужиоца врати и распореди на послове и радне задатке сходно његовој врсти и степену стручне спреме. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужиоцима накнади трошкове парничног поступка у износу од 498.750,00 динара, са законском затезном каматом од дана извршности, па до коначне исплате.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж1 3040/2019 од 14.05.2020. године, одбијена је као неоснована жалба туженог и потврђена првостепена пресуда.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену ревизију је благовремено изјавио тужени због погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду применом одредбе члана 408. ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11 и 55/14), Врховни касациони суд је нашао да је ревизија туженог основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиоци су били у радном односу код туженог и то тужилац АА на радном месту радник на ..., а тужилац ББ на радном месту радник на Тужени је 03.04.2015. године донео Одлуку о изменама и допунама Правилника о организацији и систематизацији радних места, којом је између осталог за радно место радник на ... број извршилаца смањен са 5 на 4, док је радно место радник на ... укинута. Дана 06.04.2015. године тужени је донео Упутство са критеријумима за оцену резултата рада запослених, а надлежна служба туженог је израдила образац за оцењивање запослених. Предлог програма за решавање вишка запослених усвојен је 15.04.2015. године и исти је достављен на мишљење Националној служби за запошљавање и синдикалним организацијама код туженог, а након добијања њихових изјашњења тужени је 08.05.2015. године донео Програм решавања вишка запослених, којим је поред осталог предвидео и критеријуме за утврђивање вишка запослених, а који су исти као и критеријуми у наведеном упутству. Тужени је спровео поступак оцењивања рада запослених и сачинио листу запослених који представљају вишак, међу којима су и тужиоци. Запослени су оцењени на основу донетих критеријума извршено је њихово рангирање по бодовима, а тужилац АА је био запослени са најамњим бројем бодова на радном месту радник на Он није приговарао поступку оцењивања и оствареном броју бодова.

Код овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су закључили да је тужени спровео поступак проглашења запослених технолошким вишком на начин који није у складу са одредбама Закона о раду. Ово из разлога што је пре доношења Програма решавања вишка запослених и усвајања прецизних критеријума (08.05.2015. године), прогласио тужиоце технолошким вишком и донео оспорена решења. При том имали су у виду да су примењени критеријуми донети у Упутству од 06.04.2015. године, али да су ушли у програм решавања вишка запослених тек 08.05.2015. године, односно након што су тужиоци већ били оцењени. Из ових разлога судовису усвојили тужбене захтеве тужилаца и поништили наведена решења као незаконита.

По оцени Врховног касационог суда погрешно су нижестепени судови закључили да постоји недостатак у процедури отказа који донета решења о отказу уговора о раду тужилаца чини незаконитим. Судови сматрају да се недостатак огледа у

чињеници да сутужиоци проглашени технолошким вишком пре доношења Програма решавања вишка запослених и усвајања прецизних критеријума.

Овако становиште нижестепених судова се не може прихватити, јер Програм решавања вишка запослених нема значење општег правног акта, с обзиром да се њиме не уређују права, обавезе и одговорности запослених, већ он представља акт пословне политике којим се утврђује систем мера и активности на обезбеђивању права запослених за чијим је радом престала потреба. Да би процедура доношења решења о отказу уговора о раду била законита програм решавања вишка запослених мора бити донет пре доношења појединачних решења о отказу уговора о раду, док би незаконитост поступка који је претходио отказу постојала у случају да су тужиоцима отказани уговори о раду пре доношења Програма решавања вишка запослених, што овде није био случај. Наиме, у конкретном случају, решења о отказу уговора о раду тужиоцима донета су 27.05.2015. и 23.06.2015. године, значи након што је донео и на огласној табли објавио Програм решавања вишка запослених, који као појединачни правни акт послодавца ступа на снагу даном доношења. Такође, на законитост спорних решења не утиче што је тужени поступак оцењивања спровео пре него што је Програм (у коме су садржани критеријуми) ступио на снагу код чињенице да су критеријуми примењени приликом оцењивања запослених из упутства од 06.04.2015. године идентични оним који су предвиђени програмом.

Наиме, тужиоцима су отказани уговори о раду због престанка потребе за њиховим радом, применом члана 179. став 5. тачка 1. Закона о раду („Службени гласник РС“, број 24/05 ... 13/17), којим је прописано да запосленом може да престане радни однос ако за то постоји оправдан разлог који се односи на потребе послодавца и то ако услед технолошких, економских или организационих промена престане потреба за обављањем одређеног посла или дође до смањења обима посла.

У конкретном случају, код туженог је због технолошких и организационих промена престала потреба за обављањем послова радних места које су тужиоци обављали, због чега је радно место тужиоца ББ укинута, а тужени у својству послодавца није имао могућности да га распореди на послове других радних места, а у односу на радно место тужиоца АА, изменом Правилника о организацији и систематизацији радних места смањен је број извршилаца, те на основу резултата оцењивања запослених извршено је његово рангирање по бодовима, по којем је тужилац био са најмањим бројем бодова на свом радном месту.

Имајући у виду да је тужилац АА оцењен према критеријумима који су предвиђени у упутству за оцењивање запослених од 06.04.2015. године, да је на основу тих критеријума састављена и листа запослених који представљају вишак, да су идентични критеријуми унети у Програм, који је донет 08.05.2015. године и који је објављен, док је радно место тужиоца ББ укинута и није било могућности да се распореди на друго радно место, а да су решења тужилаца донета 27.05.2015. године, односно 23.06.2015. године, погрешан је закључак нижестепених судова да су донета решења незаконита, јер је тужени током доношења истих повредио процедуру.

Сходно изложеном, на основу члана 416. став 1. ЗПП, одлучено је као у ставу првом изреке.

Одлука о трошковима поступка, садржана у ставу другом изреке, донета је применом члана 165. у вези члана 153. и 154. ЗПП. На основу наведених одредби тужиоци су дужни да туженом накнаде парничне трошкове у укупном од 360.000,00 динара, и то: за састав одговора на тужбу износ од 16.500,00 динара, за заступање на десет одржаних рочишта износ од по 18.000,00 динара и десет неодржаних рочишта износ од по 9.750,00 динара, за састав жалбе и ревизије износ од по 33.000,00 динара, у складу са Тарифом о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката („Службени гласник РС“, бр. 121/12...99/20)

**Председник већа – судија
Јасминка Станојевић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић